- ГАТ (ArcGIS) ва рақамли технологиялар асосида интерактив платформа ишлаб чиқиш;

Маршрут бўйлаб гео-ахборот тизимлари ва сунъий юлдош маълумотлари (Sentinel, Landsat) асосида хариталарни туристлар учун очиқ мобил илова шаклида жорий этиш.

- Гляциотуризм бўйича гид ва йўлбошчиларни тайёрлаш;

Юқори ва музлик шароитида ҳаракатланувчи туристлар хавфсизлигини таъминлаш мақсадида махсус альпинистик ва гео-экологик тайёргарликка эга геотуризм гид ва йўлбошчиларни тайёрлаш лозим.

Хулоса. Текеш музлиги ҳамда унга туташ табиий географик объектлар Писком ҳавзасида гляциотуризмни ривожлантириш учун муҳим геотуристик салоҳиятга эга ҳудуд эканлигини кўрсатди. Музликларнинг яхлит эмаслиги, балки бир нечта музликлардан ташкил топганлиги туристлар учун бир жойнинг ўзида турли хил типдаги музлик шаклларини кузатиш имконини беради. Шу ўринда ГАТ ва рақамли технологиялар(Sentinel, Landsat суний юлдош маълумотлари) асосида интерактив мобил платформа яратиш, шунингдек, гляциотуризм бўйича махсус альпинистик ва гео-экологик тайёргарликка эга гид ва йўлбошчиларни тайёрлаш каби инновацион тавсиялар ҳудудда хавфсиз ва барқарор туристик фаолиятни ташкил этишга хизмат қилади.

Шу нуқтаи назардан, Писком дарё ҳавзаси Текеш музлиги Ўзбекистонда гляциотуризмни ривожлантириш учун энг истиқболли, эстетик жозибадорликга эга бўлган ҳудуд бўлиб, унинг салоҳиятидан барқарор фойдаланиш, маҳаллий бандликни ва аҳоли турмуш даражасини ошириш ва музликларни асраб авайлашга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1.Алимов А.К Тоғ туризмининг иқтисодиётда тутган ўрни ва аҳамияти. Педагогик ислоҳотлар ва уларнинг ечимлари. 1.10.2025. 136 б.

2.Каталог ледников Республики Узбекистан. Час I. Ташкент 2025. 104-с.

3.Ўзбекистон Республикаси туризм қўмитаси. gov.uz

4.Шомуродова Ш.Ғ, Шарипов Ш.М, Чорвоқ эркин туристик зонасида туризмни ривожлантиришнинг табиий географик асослари. Тошкент, Университет 2022, 107 б.

5.Щетинников А.С, Подкопаева Л.Д, Каталог Ледников СССР, том 14, Средняя Азия, выпуск 1, Бассейн р Сыр-дарьи, Част1, реки Рскем, Гидрометеорологическое издательство, Ленинград, 1968 г, 30 с.

6.https://www.tadviser.ru/index.php/Статья:Туризм_(мировой_рынок)

FARG‘ONA VODIYSI TURISTIK-REKREATSION RESURSLARIDAN BARQAROR FOYDALANISHNING TABIIY-GEOGRAFIK VA GEOEKOLOGIK JIHATLARI.

AKBAROVA FOTIMAXON AZIMJON QIZI.

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslaridan barqaror foydalanishning tabiiy-geografik va geoekologik jihatlari yoritilgan. Unda vodiyning tabiiy landshaftlari, iqlim sharoiti, suv resurslari, tog‘li va adir hududlari, mineral buloqlar hamda madaniy-tarixiy obyektlarning turizm va rekreatsiya rivojlanishidagi o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, turistik-rekreatsion resurslardan foydalanishda yuzaga kelayotgan ekologik muammolar, antropogen bosim, landshaftlarning buzilishi, suv va tuproq resurslariga ta’sir kabi masalalar ko‘rib chiqiladi. Tadqiqotda Farg‘ona vodiysida turizmni rivojlantirishda*

geoekologik muvozanatni saqlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va barqaror turistik-rekreatsion tizimlarni shakllantirish zarurligi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar:*Farg‘ona vodiysi, turistik-rekreatsion resurslar, barqaror foydalanish, tabiiy-geografik omillar, geoekologik jihatlar, landshaft, ekologik muvozanat, rekreatsiya, turizm salohiyati.*

Kirish. Bugungi kunda turizm sohasi jahon iqtisodiyotining tez sur’atlar bilan rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Turizm nafaqat iqtisodiy daromad manbai, balki hududlarning tabiiy, tarixiy-madaniy va rekreatsion salohiyatidan samarali foydalanish, aholining bandligini ta’minlash hamda hududiy infratuzilmani rivojlantirishda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Ayniqsa, tabiiy-geografik sharoiti qulay, xilma-xil landshaftlarga ega hududlarda turistik-rekreatsion faoliyatni rivojlantirish katta ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Farg‘ona vodiysi O‘zbekistonning eng yirik va zich aholi joylashgan hududlaridan biri bo‘lib, o‘zining tabiiy-geografik joylashuvi, iqlim sharoiti, tog‘ va adir landshaftlari, daryo vodiylari, mineral buloqlari, tarixiy-madaniy yodgorliklari hamda rekreatsion resurslari bilan alohida ajralib turadi. Vodiyning Namangan, Farg‘ona va Andijon viloyatlari hududlarida turizmning ekologik, tog‘, ziyorat, madaniy-tarixiy, sog‘lomlashtirish va rekreatsion yo‘nalishlarini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar mavjud. Shu bilan birga, hududda aholining zich joylashuvi, yer va suv resurslaridan intensiv foydalanish, sanoat va qishloq xo‘jaligi faoliyatining kengayishi tabiiy muhitga ma’lum darajada antropogen bosim ko‘rsatmoqda.

Turistik-rekreatsion resurslardan foydalanishda barqarorlik tamoyillariga amal qilish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Chunki turizm faoliyatining tartibsiz rivojlanishi landshaftlarning buzilishi, chiqindilar miqdorining ortishi, suv manbalarining ifloslanishi, tuproq va o‘simlik qoplamiga zarar yetishi kabi geoekologik muammolarni kuchaytirishi mumkin. Shu sababli Farg‘ona vodiysida turistik-rekreatsion resurslardan foydalanishda tabiiy-geografik imkoniyatlarni chuqur tahlil qilish, ekologik cheklovlarni hisobga olish va geoekologik muvozanatni saqlash dolzarb masala hisoblanadi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, Farg‘ona vodiysida mavjud turistik-rekreatsion resurslardan oqilona va barqaror foydalanish hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga, aholining dam olish va sog‘lomlashtirish imkoniyatlarini kengaytirishga hamda ekologik xavfsizlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Bunda turizmni rivojlantirish faqat iqtisodiy manfaatlar bilan cheklanib qolmasdan, tabiiy muhitni muhofaza qilish, landshaftlar barqarorligini saqlash va rekreatsion yuklamani me’yorlashtirish bilan uyg‘un holda olib borilishi lozim.

Tadqiqotning asosiy maqsadi — Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslaridan barqaror foydalanishning tabiiy-geografik va geoekologik jihatlarini tahlil qilish, hududning turizm salohiyatini baholash hamda mavjud resurslardan oqilona foydalanish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Shu maqsadda vodiyning tabiiy sharoiti, rekreatsion resurslari, ekologik holati, turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar va barqaror foydalanish yo‘nalishlari o‘rganiladi.

Umuman olganda, Farg‘ona vodiysida turistik-rekreatsion resurslardan barqaror foydalanish tabiiy-geografik omillar va geoekologik talablarni kompleks hisobga olishni talab etadi. Bu esa hududda ekologik xavfsiz, iqtisodiy samarali va ijtimoiy jihatdan foydali turizm tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

Natijalar va muhokama

Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslarining tabiiy-geografik va geoekologik jihatdan tahlili shuni ko‘rsatadiki, hudud turizmning bir nechta yo‘nalishlarini rivojlantirish uchun qulay imkoniyatlarga ega. Vodiyning tog‘ va tog‘oldi hududlari, daryo vodiylari, mineral buloqlari, iqlim sharoiti, tarixiy-madaniy obyektlari hamda aholi punktlariga yaqin joylashgan rekreatsion maskanlari turistik salohiyatning asosiy tarkibiy qismlarini tashkil etadi.

Farg‘ona vodiysida turistik-rekreatsion resurslardan foydalanish jarayonida tabiiy muhitga bo‘lgan ta’sir darajasi ham ortib bormoqda. Ayniqsa, dam olish maskanlari atrofida chiqindilar to‘planishi, suv resurslaridan ortiqcha foydalanish, transport harakatining ko‘payishi, ayrim tabiiy landshaftlarning rekreatsion yuklama ta’sirida buzilishi kabi geoekologik muammolar kuzatiladi. Shu sababli hududda turizmni rivojlantirish jarayoni barqarorlik tamoyillari asosida tashkil etilishi lozim.

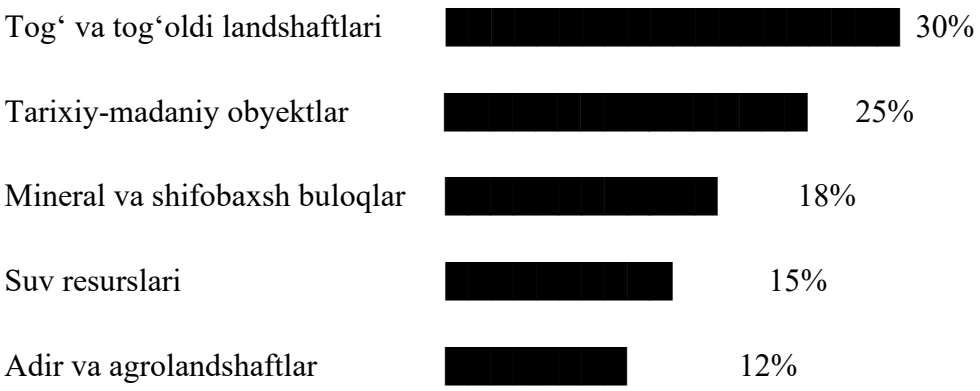
Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslarini quyidagi asosiy guruhlarga ajratish mumkin:

№	Resurs turi	Asosiy obyekt va hududlar	Turizm yo‘nalishi	Geoekologik ahamiyati
1	Tog‘ va tog‘oldi landshaftlari	Chotqol, Qurama, Oloy tizmalari yonbag‘irlari	Ekoturizm, tog‘ turizmi, piyoda sayohat	Landshaft xilma-xilligini saqlash va rekreatsion yuklamani me’yorlashtirish zarur
2	Suv resurslari	Norin, Qoradaryo, Sirdaryo, soylar va suv omborlari	Dam olish, baliqchilik, suv bo‘yida rekreatsiya	Suv sifatini muhofaza qilish va ifloslanishning oldini olish muhim
3	Mineral va shifobaxsh buloqlar	Chortoq, Shohimardon, Chimyon, Xonobod atrofidagi manbalar	Sog‘lomlashtirish va davolash turizmi	Tabiiy buloqlar debitini saqlash va sanitariya holatini nazorat qilish kerak
4	Tarixiy-madaniy obyektlar	Qo‘qon, Andijon, Marg‘ilon, Namangan hududlari	Madaniy, ziyorat va tarixiy turizm	Madaniy meros obyektlarini ekologik muhit bilan uyg‘un saqlash talab etiladi
5	Adir va vodiy landshaftlari	Farg‘ona vodiysining adir zonalari	Rekreatsiya, agroturizm, ekologik sayohat	Tuproq eroziyasi va o‘simlik qoplamining yemirilishiga qarshi choralar zarur

Jadvaldan ko‘rinadiki, Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslari ko‘p tarmoqli xususiyatga ega. Hududda tog‘ turizmi, ekoturizm, agroturizm, ziyorat turizmi, madaniy-tarixiy turizm va sog‘lomlashtirish turizmini rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Biroq har bir resurs turidan foydalanishda geoekologik talablar inobatga olinmasa, turizm rivojlanishi tabiiy muhitga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Quyidagi diagrammada Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslarining nisbiy salohiyati shartli baholash asosida ko‘rsatilgan.

Turistik-rekreatsion resurslar salohiyati

Diagrammadan ko‘rinadiki, Farg‘ona vodiysida eng yuqori turistik-rekreatsion salohiyat tog‘ va tog‘oldi landshaftlariga to‘g‘ri keladi. Bu hududlar tabiiy manzaradorligi, iqlimining nisbatan salqinligi, piyoda sayohat, dam olish va ekologik turizmni rivojlantirish imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Ayniqsa, Shohimardon, Chortoq, Chimyon, Xonobod kabi hududlar aholi dam olishi va sog‘lomlashtirish turizmi uchun muhim ahamiyatga ega.

Tarixiy-madaniy obyektlar ham vodiyning turizm salohiyatida muhim o‘rin tutadi. Qo‘qon, Marg‘ilon, Andijon va Namangan shaharlari qadimiy me’moriy yodgorliklari, hunarmandchilik an’analari va ziyorat maskanlari bilan ajralib turadi. Bu esa madaniy-tarixiy turizmni rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Mineral va shifobaxsh buloqlar Farg‘ona vodiysining sog‘lomlashtirish turizmini rivojlantirishdagi asosiy tabiiy resurslaridan biridir. Bunday hududlarda sanatoriy-kurort xizmatlarini kengaytirish, aholining dam olish va davolanish imkoniyatlarini oshirish mumkin. Shu bilan birga, mineral buloqlardan foydalanishda ularning tabiiy holatini saqlash, suv tarkibi va sanitariya holatini doimiy nazorat qilish muhim hisoblanadi.

Suv resurslari vodiyning rekreatsion imkoniyatlarini oshiruvchi muhim omillardan biridir. Daryo, soy, kanal va suv omborlari atrofida dam olish maskanlarini tashkil etish imkoniyati mavjud. Ammo suv bo‘yida turizmni rivojlantirishda chiqindilarni boshqarish, suvning ifloslanishiga yo‘l qo‘ymaslik va qirg‘oqbo‘yi ekotizimlarini muhofaza qilish zarur.

Adir va agrolandshaftlar esa agroturizm, ekologik sayohat va mahalliy aholi turmush tarzi bilan bog‘liq turizm yo‘nalishlarini rivojlantirish uchun qulaydir. Farg‘ona vodiysida bog‘dorchilik, dehqonchilik, hunarmandchilik va milliy urf-odatlar bilan bog‘liq turistik mahsulotlarni shakllantirish imkoniyati mavjud.

Muhokama natijalari shuni ko‘rsatadiki, Farg‘ona vodiysida turistik-rekreatsion resurslardan barqaror foydalanish uchun bir nechta muhim yo‘nalishlarga e’tibor qaratish lozim. Avvalo, har bir turistik hudud uchun rekreatsion yuklama me’yorlarini belgilash zarur. Bu tabiiy landshaftlarning ortiqcha bosim ostida qolishining oldini oladi. Shuningdek, turistik maskanlarda chiqindilarni yig‘ish va qayta ishlash tizimini yaxshilash, suv resurslarini muhofaza qilish, ekologik monitoringni kuchaytirish va mahalliy aholining turizm jarayonlaridagi ishtirokini oshirish muhimdir.

Farg‘ona vodiysida turizmni rivojlantirishda geoekologik yondashuv asosiy mezonlardan biri bo‘lishi kerak. Chunki hududda aholi zichligi yuqori, yer va suv resurslariga bo‘lgan talab katta. Bunday sharoitda turizm faoliyatining noto‘g‘ri tashkil etilishi tabiiy muhitga qo‘shimcha bosim keltirishi mumkin. Shu sababli ekologik xavfsiz infratuzilma

yaratish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va mavjud turistik obyektlarni barqaror boshqarish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Umuman olganda, Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslari hududning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik rivojlanishida muhim o‘rin tutadi. Ushbu resurslardan samarali foydalanish orqali aholining bandligini oshirish, mahalliy xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish, ichki va tashqi turizm oqimini kengaytirish mumkin. Biroq bu jarayon tabiiy-geografik sharoit va geoekologik cheklovlar bilan uyg‘un holda olib borilgandagina barqaror natija beradi.

Xulosa. Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslaridan barqaror foydalanish hududning tabiiy-geografik imkoniyatlari va geoekologik holatini kompleks baholashni talab etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, vodiy tog‘ va tog‘oldi landshaftlari, mineral buloqlar, daryo va soylar, adir hududlari, tarixiy-madaniy obyektlar hamda qulay iqlim sharoiti bilan turizm va rekreatsiya sohasini rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega.

Farg‘ona vodiysining Namangan, Farg‘ona va Andijon viloyatlarida ekoturizm, ziyorat turizmi, madaniy-tarixiy turizm, sog‘lomlashtirish turizmi, agroturizm va tog‘ turizmini rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Ayniqsa, Chortoq, Shohimardon, Chimyon, Xonobod, Qo‘qon, Marg‘ilon, Andijon va Namangan kabi hududlar turistik-rekreatsion faoliyatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, turistik-rekreatsion resurslardan foydalanish jarayonida ayrim geoekologik muammolar yuzaga kelmoqda. Jumladan, rekreatsion hududlarda chiqindilar to‘planishi, suv resurslaridan ortiqcha foydalanish, landshaftlarning buzilishi, tuproq eroziyasi, o‘simlik qoplamining yemirilishi va antropogen bosimning ortishi kuzatiladi. Bu holat turizmni faqat iqtisodiy manfaat sifatida emas, balki ekologik xavfsizlik va tabiiy muhitni muhofaza qilish bilan uyg‘un holda rivojlantirish zarurligini ko‘rsatadi.

Barqaror turizm konsepsiyasiga ko‘ra, turizm hozirgi va kelajakdagi iqtisodiy, ijtimoiy hamda ekologik ta’sirlarni hisobga olgan holda rivojlantirilishi lozim. UN Tourism ta’rifida ham sustainable tourism tashrif buyuruvchilar, turizm sohasi, atrof-muhit va mahalliy aholi ehtiyojlarini muvozanatli qondirishi kerakligi ta’kidlanadi . Shu jihatdan Farg‘ona vodiysida turizmni rivojlantirishda ekologik monitoring, rekreatsion yuklamani me’yorlashtirish, chiqindilarni boshqarish, suv resurslarini muhofaza qilish va tabiiy landshaftlarni saqlash ustuvor yo‘nalish bo‘lishi zarur.

O‘zbekiston Respublikasida turizmni rivojlantirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. 2019–2025-yillarda turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasida turizmni milliy iqtisodiyotning strategik sohasiga aylantirish, xizmatlar sifatini oshirish va infratuzilmani rivojlantirish vazifalari belgilangan . Shuningdek, “O‘zbekiston — 2030” strategiyasida ekologik vaziyatni yaxshilash va inson hayotiga ta’sir etuvchi ekologik muammolarni bartaraf etish muhim maqsad sifatida ko‘rsatilgan . Bu esa Farg‘ona vodiysida turizmni rivojlantirishda tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va ekologik muvozanatni saqlash zarurligini yanada kuchaytiradi.

Umuman olganda, Farg‘ona vodiysi turistik-rekreatsion resurslaridan barqaror foydalanish uchun quyidagi yo‘nalishlarga alohida e’tibor qaratish lozim: turistik hududlarning ekologik sig‘imini aniqlash, rekreatsion yuklamani tartibga solish, tabiiy va tarixiy-madaniy obyektlarni muhofaza qilish, ekologik infratuzilmani rivojlantirish, mahalliy aholining turizm xizmatlaridagi ishtirokini kengaytirish hamda turizm obyektlarida sanitariya-

ekologik nazoratni kuchaytirish. Ushbu chora-tadbirlar Farg‘ona vodiysida ekologik xavfsiz, iqtisodiy samarali va ijtimoiy foydali turistik-rekreatsion tizimni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi PF-5611-son Farmoni. “O‘zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”.
2. 2019–2025-yillarda O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish Konsepsiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5611-son Farmoniga ilova.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni. “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risida.
4. UN Tourism. Sustainable Development of Tourism. Rasmiy manba.
5. UNEP, World Tourism Organization. Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers. Madrid: World Tourism Organization, 2005.
6. United Nations Department of Economic and Social Affairs. Sustainable Tourism. SDGs platformasi.
7. O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi materiallari.
8. O‘zbekiston Respublikasi Turizm qo‘mitasi rasmiy materiallari.
9. Soliyev A.S. O‘zbekiston geografiyasi. Toshkent: Universitet, 2014.
10. Qayumov A.A., Safarov I. Geoekologiya asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
11. Nig‘matov A.N. Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish. Toshkent: O‘zbekiston, 2018.
12. Baratov P. O‘zbekiston tabiiy geografiyasi. Toshkent: O‘qituvchi, 1996.
13. Usmonov M.R. Turizm geografiyasi. Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
14. Mirzayev M.A., Aliyeva M.T. Turizm asoslari. Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2011.
15. Farg‘ona, Andijon va Namangan viloyatlari turizm boshqarmalari hamda statistik ma’lumotlari.

SIRDARYO VILOYATI TURIZM-REKREATSIYA INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI

Alimkulov Nusratulla Raxmonkulovich
Nizomiy nomidagi O’zbekiston milliy pedagogika universiteti
geografiya fanlar doktori (DSc), professor
Baratova Dilnoza Nuritdinovna
Guliston Davlat Universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Sirdaryo viloyatining turizm-rekreatsiya infratuzilmasining hozirgi holati, mavjud tabiiy, rekreatsion va madaniy-tarixiy resurslardan foydalanish imkoniyatlari hamda sohani rivojlantirishdagi asosiy muammolar tahlil qilingan. Tadqiqot davomida viloyatdagi transport va yo‘l infratuzilmasi, muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari, mehmonxona va turistik xizmat ko‘rsatish obyektlari, ekologik infratuzilma, marketing hamda investitsiya imkoniyatlari o‘rganilgan. Shuningdek, Sirdaryo daryosi bo‘yi hududlari, agroturizm, ekoturizm va qisqa muddatli turizm yo‘nalishlarini rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan. Aniqlangan muammolar asosida turistik infratuzilmani kompleks rivojlantirish, xususiy investitsiyalarni jalb qilish, agro va ekoturizm klasterlarini shakllantirish hamda hududning turistik salohiyatini targ‘ib qilish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *Sirdaryo viloyati, turizm-rekreatsiya, turistik infratuzilma, rekreatsion resurslar, ekoturizm, agroturizm, madaniy-tarixiy obyektlar, Sirdaryo daryosi, turistik salohiyat, yashil iqtisodiyot, investitsiya, turistik zonalashtirish, GAT.*

Kirish: Kishilarning yashash sharoiti yaxshilangan sari ularda dam olish va sayohat qilishga ehtiyoj oshishi, iqtisodiy-ijtimoiy holat yuqori bo’lgan sharoitda ularning sayohat qilish imkoniyati kengayib borishi yillar tajribasida isbotlangan. Rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarda turizm va ichki turizmda shart-sharoitlarning yaratilib berilishi, mavjud ko’rsatkichlarni yanada oshiradi. Hozirda barcha aholi shaharlarda yashashga